

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXVI. — Izdan in razposlan dne 19. junija 1880.

68.

Postava od 8. junija 1880,

s katero se predrugačujejo določila v dodatku državno-zbornega volilnega reda glede volilnih okrajev v Galiciji, d) Kmečke občine št. 24 in 25.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Določila v dodatku k volilnemu redu za državni zbor glede galiških volilnih okrajev, d) Kmečke občine, št. 24 in 25 izpreminjajo se takó, da bodo slula:

- 24. Zalesčiki, Tluste, volišče Zalesčiki;
Borščov, Melnica, volišče Borščov;
Gorodenka, Obertyn, volišče Gorodenka;
- 25. Bučač, Zlati Potok, Monasteriska, volišče Bučač;
Čortkov, Budzanov (Bujanov), volišče Čortkov.

§. 2.

Ta postava pride v moč tist dan, katerega začneta svoje uradno poslovanje okrajni sodišči v Tlustem in Zlatem Potoku.

V Jozefovem, 8. dne junija 1880.

Franč Jožef s. r.

Taaffe s. r.

69.

Razpis ministra za bogočastje in uk od 8. junija 1880,

o izdajanji svedočeb kandidatom pri kaki teoretični državni preizkušnji enoglasno potrjenim.

Vzvidelo mi se je ukazati, da je v slučajih, kjer se kak kandidat pri kateri izmed teoretičnih državnih preizkušinj enoglasno (ako tudi brez odlike) po-

trjuje, izrečno v svedočbi ali izpričevalu o preizkušnji omeniti enoglasnost potrdbe.

V svedočbe o državni preizkušnji kandidatov z večino glasov potrjenih naj se dotičen pristavek ne vzprejema.

V drugem ostanejo dozdanji propisi neizpremenjeni.

Conrad-Eybesfeld s. r.

70.

Postava od 13. junija 1880,

o vojaški taksi, zalogu vojaške takse in o podpori potrebnim rodovinom na vojsko sklicanih.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

I. Določila o vojaški taksi.

§. 1.

Plačevati vojaško takso (vojaško odredbino, vojárinó) dolžni so po §. 55 vojne postave:

1. Tisti, ki niso za vojno službo ter so bili v stavnem imeniku izbrisani, oziroma v poslednji stavljenju podvrženi letni vrsti ali po izstopu iz te letne vrste nazaj dani;

2. taki, ki so v poslednji stavljenju podvrženi letni vrsti ali po izstopu iz te letne vrste na podlogi §^{ta} 17 vojne postave bili oproščeni ali po §. 40, lit. c) vojne postave odpuščeni;

3. tisti, kateri so, — ne dopolnivši službe, — od vojaštva za to odpuščeni, ker so postali za službo nezmožni, tedaj, kadar nakaznost, katera jih dela nezmožne za službo, ní nastopila vsled djanske vojaške službe;

4. tisti vojnej dolžnosti podvrženi možje, kateri se, predno jim izteče zakoniti čas vojne službe (§. 4 vojne postave), izselijo iz avstro-ogerske monarhije.

Za take, kateri so še pred začetkom veljavnosti te postave, stopili v katero pod točko 1, 2, 3 naštetih razmerij, začenja se dolžnost, opravljati vojaško takso, s tistim letom, v katerem je le-ta postava v moč prišla.

§. 2.

Dolžnost takse obseza:

- a) Pri osebah, v §. 1 pod točkama 1 in 3 imenovanih vsako izmed vojnosluzbenih let, katero bi dotičnik imel še dovršiti, ako bi o izbrisu iz stavnega imenika, oziroma v poslednji stavljenju podvrženi letni vrsti bil k vojakom vzet in ne nazaj dan, ali pa ako bi ne bil od vojaštva odpuščen;
- b) pri oproščencih in takih, ki so na podlogi §. 40, lit. c) vojne postave bili od vojaštva odpuščeni, vsako izmed vojnosluzbenih let, v katerem veljá ali obstoji pravno ime oproščanja, oziroma odpuščanja;

c) pri takih vojnej dolžnosti podvrženih, ki se izselijo (§. 1, točka 4), vsako leto vojne dolžnosti, katero bi bil dotični človek v resnici, ali ko bi bil najden dober za vojno službo, imel še dovršiti.

§. 3.

Letne vojaške takse je:

V	1. razredu		100 gld.
"	2. "		90 "
"	3. "		80 "
"	4. "		70 "
"	5. "		60 "
"	6. "		50 "
"	7. "		40 "
"	8. "		30 "
"	9. "		20 "
"	10. "		10 "
"	11. "		5 "
"	12. "		3 "
"	13. "		2 "
"	14. "		1 "

Po katerem razredu naj kdo vojaško takso opravi, to je določiti vsako leto, in sicer po meri imovine in zaslužka, kakor tudi čistih dohodkov takso dolžnega človeka (§. 1), in pa pripisane mu letne dolžnosti neposrednjih (direktnih) davkov.

En goldinar naj kot letno vojaško takso opravljajo tisti izmed tej taksi podvrženih, katerih zaslužek ali dohodek dosega navadno dnino (nadnevno mezdo) in katerim ob enem ni pripisan noben neposreden davek.

Gledé tega, koliko je ozirati se na davkovno dolžnost pri odmerjanji vojaške takse, naj praviloma deseti del letne dolžnosti neposrednjih davkov z državnimi prikladi vred, — a brez vseh drugih prikladov, — v oporo služi takó, da se tisti razredni postavek, kateri je temu deležu najprimernejši, odmeri v podlogo jemlje. A dotičnik se z ozirom na vse druge sem idoče razmere (imovino, zaslužek, čisti dohodek) sme vendar tudi v višji ali nižji razred vvrstiti.

Moči je koga v nižji razred tudi za to vvrstiti, ker ga je zadela kaka uima, slaba letina ali druga kaka nesreča. Z enakih razlogov sme se v slučajih posebnega ozira vrednih takim takso dolžnim, katere bi bilo vvrstiti v kateri izmed štirih poslednjih razredov, plačilo vojaške takse odpustiti.

§. 4.

Razen oseb vojaški dolžnosti podvrženih, ki jih imenuje §. 1, dolžni so takso plačati tudi roditelji (starši), — oziroma stari (ded in babica) in pa vsinovniki — le teh vojaških dolžnosti podvrženih, in to po tisti vrsti, v kateri so in dokler so po grajanskem (civilnem) pravu dolžni skrbeti za vzdrževanje svojih otrok, ozirom vnukov ali vsinovljencev.

Ali le ta dolžnost, takso plačati, velja samo tedaj in za dotle, kadar in dokler katera v §. 1 imenovanih taksi podvrženih oseb nima imetka ali dohodka sebi v vzdrževanje dovoljnega, ter njegovo vzdrževanje po vsem ali vsaj po večjem

delu opravlja kdo teh, ki so v zgornjem odstavku šteti med takso dolžne osebe. Dokler traja dolžnost teh oseb, plačevati takso, ne sme se terjati taksa od onih, ki so jej po §. 1 podvrženi.

Na odmero vojaške takse, katero so dolžni opravljati v prvem odstavku imenovane osebe, uporabljajo se načela v §. 3 postavljena s to spremeno, da je desetina letne takso dolžnega zadevajoče dolžnosti neposrednih davkov z državnimi prikladi vred, — vendar brez vseh drugih prikladov, — treba deliti še s številom otrok, oziroma vnukov in vsinovljencev, za vzdrževanje katerih takso plačujoči po vsem ali vsaj po največjem delu skrbijo.

§. 5.

Vojaške takse so oproščeni:

1. Tisti, kateri zaradi telesnih ali dušnih nakaznosti niso vzmožni, vzdržavati sami sebe in tiste svoje, katere vzdržavati bi bili zakonito dolžni, in kateri tudi nimajo dovoljnega v to imenja ali dohodka;

2. tisti, ki jih kot ubožce (siromake) preskrbujejo;

3. tisti vojnej dolžnosti podvrženi, kateri so pred letom 1875 postali podvrženi tej dolžnosti;

4. po §. 18 vojne postave vojnej dolžnosti podvrženi ljudje in pripadniki črne vojske za tisto leto, v katerem so bili v službo poklicani.

§. 6.

Dolžnost, takso plačevati, ugasne ali preneha:

1. s smrtjo dolžnega;

2. kadar takso dolžen človek stopi v katero v §. 5, točkah 1 in 2, omenjeno razmerje, dokler ono traja;

3. kadar se kdo izseli iz enega državnega ozemlja avstro-ogerske monarhije v drugo ozemlje, v tistem državnem ozemlju, iz katerega se izseli.

§. 7.

Ako je kdo v §. 1 omenjenih vojnej dolžnosti podvrženih mōž oproščen (§. 5) vojaške takse ali če je dolžnost taksna gledé njega minila (§. 6), niso ni osebe v §. 4 omenjene dolžne, takso opravljati.

§. 8.

Jeli in po katerem razredu je opravljati vojaško takso, o tem razločuje na prvi stopinji komisija iz vsakega sodnega okraja sestavljena na podlogi poizvedb, ki jih politično okrajno glavarstvo domovinske občine taksi podvrženega moža opravi — dovprašavši občinske župane (odnosno načelnike grajščinske). Ta komisija sestoji iz načelnika političnega okrajnega glavarstva kot prvosednika in štirih udov, od katerih dvojico voli prvosednik a dvojico v to sklicani županje sodnega okraja, a v takih deželah, kjer bivajo okrajna zastopstva, odbori le-teh zastopstev. V mestih, ki imevajo svoj občinski statut, voli občinski svet dva poslednjič v misel vzeta ūda.

Imeniki podvrženih taksi, sestavljeni občinama (po posameznih občinah) in le-teh porazvrstitev v taksne razrede naj bodo v županstvih štirinajst dni vsakemu na pregled razgrnjeni.

Zoper razloko te komisije pristoji takso dolžnemu v neprestopnem roku za trideset dni, računeč od dne, katerega mu je odmerni razsodek vročen, vzklic na

politično deželno oblastvo. Zoper dve enakoglasni razloki ni dopuščen nadaljšen vzklic na ministerstvo za deželno bran.

§. 9.

Vojaško takso treba je vsako leto konec aprila meseca za preteklo leto plačati.

V §. 1 pod točko 4 omenjeni takso dolžni ljudje morajo opraviti vojaško takso, predno jim se izroči izselbeno dovoljenje in sicer za vsa leta zakonite vojne dolžnosti (§. 2, točka c), kar jim jih je še dopolniti.

§. 10.

Vojaško takso pobirajo in odpravljajo tisti organi, katerih delo je, neposrednje (direktne) davke pobirati.

Na dolg ostale vojaške takse je potirjevati s političnim zvršilom (politično eksekucijo).

Določila postave od 18. marcija 1878 (Drž. zak. št. 31), o zastarevanji pravice, davščino odmerjati in terjati, uporabljajo se zmislooma tudi na vojaško takso.

§. 11.

Iz dohodkov vojaške takse, kateri naj se kakor vsaka druga davščina vpostavljajo v letni državni preudarek, napravi se v prvi vrsti zalog (fond) po finančnem ministru upravljan — vojaško-taksni zalog — s posebno, v §. 13 razloženo odmeno.

V ta zalog oddaje se po kraljevinah in deželah v državnem zboru zastopanih od glavne vsote letnih dveh milijonov goldinarjev, dogovorjene med obema cesarstva polovicama, letni delež, kolikor ga bode po vsakokratnem razmeru kontingenta vojaških novincev (sedaj 1,142.530 gld.) s prirastajočimi obrestmi vred.

Ostanek, kar ga bode iz donosov vojaške takse po tem, ko se ta letni delež odbije, štel se bode za splošen državni dohodek, ter prevzame država dolžnosti, izrečene v III. oddelku te postave, podpirati potrebne rodovine na vojsko sklicanih môž.

§. 12.

Pristojbin proste so poizvedbe, vloge in pritožbe ali vzklici, kar jih bode zarad odmerjanja vojaške takse, in tako tudi pomagala v to potrebna.

II. Določila o vojaško-taksnem zalogu.

§. 13.

Vojaško-taksni zalog je namenjen:

1. V poboljševanje preskrbe invalidske;
2. v preskrbljevanje potrebnih vdov in sirot takih gažistov in môž stoječega vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe, kateri so pred sovražnikom padli ali vsled prejetih ran ali o vojski prestanih težav umrli.

Vojnej dolžnosti podvrženi ljudje, kateri se po §. 18 vojne postave privzamejo za službo vojnim namenom, in pa možje sklicane črne vojske štejejo se da so enaki onim, kateri so k djanjski službi v stojećem vojstvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi poklicani.

§. 14.

Pravica, razpolagati z iznosi, kateri iz vojaško-taksnega zaloga idejo v razhod, pristoji po meri letnega preudarka, odobrenega po državnem zboru, ministru za deželno bran dogovorno z državnim vojnim ministrom.

O stanji zaloga in o upravljanji dotičnem treba je vsako leto državnemu zboru položiti v odobrenje računski sklep.

Ob vojski sme se za namene v tej postavi določene ves zalog izpozajeti.

§. 15.

Preskrba invalidov poboljšava se:

1. Gledé oseb stoječega vojstva, vojnega pomorstva, deželne brambe in črne vojske, ki so pod veljavnostjo postave od 27. decembra 1875 (Drž. zak. št. 158) v vojaško preskrbo prevzete in va-njo stopajo, s tem, da se jim z milosti podeljujejo osebni prikladi v takih slučajih, kjer posledki prestanih ran ali pretrpljenih o vojski težav zahtevajo res posebnega ozira, in v kolikor njihovi prejemki v preskrbi, razen prikladov ranjencem, ne presegajo dvanajst sto goldinarjev na leto;

2. gledé oseb stoječega vojstva, vojnega pomorstva, deželne brambe ali črne vojske, ki so bile uže — predno je obveljala postava od 27. decembra 1875 (Drž. zak. št. 158) — vzprejete v vojaško preskrbo, z odstotnimi primečki k dozdanim preskrbinam, in to:

- a) pri podoficirjih, vojaki in tem enakih vojaških osebah, ki spadajo med invalide patentalne (oziroma invalide s pridržkom), petdeset odstotkov pristojne jim patentalne plače;
- b) pri gažistih, katerih dozdanja po prejšnjih propisih odmerjena vojaška penzija ne dosega tisoč goldinarjev na leto, od penzij do petsto goldinarjev po dvajset odstotkov primečka, od petsto goldinarjev do osem sto goldinarjev po petnajst odstotkov in od osem sto do tisoč goldinarjev po deset odstotkov.

Vendar naj pri 2 b) velja to načelo, da penzija s poboljšico vred ne sme presegati z ene strani tisoč goldinarjev, a z druge strani tudi nikakor ne tistega iznosa, kateri bi za enako častno stopinjo (šaržo) v istem dietnem razredu — a pri gažistih v dietne razrede ne vrščenih za enakšno vrsto plače — prišel po postavi od 27. decembra 1875 na temelji zdanih plač, ako bi se tudi iz računa odstotkov podalo večje število.

Penzije gažistov vrščenih v dietne razrede, ki ne dosežajo 300 gld., treba e poboljšati na tri sto goldinarjev, ako bi se tudi iz računa odstotkov podalo manje število.

§. 16.

S posebno postavo se uravnjuje, kakó je preskrbovati potrebne vdove in sirote takih gažistov in ljudi izmed moštva stoječega vojstva (vojnega pomorstva), deželne brambe in črne vojske, kateri so pred sovražnikom pali ali vsled prejetih ran ali o vojski prestanih težav umrli.

III. Podpiranje potrebnih rodovin na vojsko sklicanih môž.

§. 17.

Potrebnim rodovinam (obiteljem, familijam) v slučaju mobilizacije poklicanih môž na stalnem dopustu bivajočih, rezervnikov, nadomestnih rezervnikov in de-

želnih brambovcev, po tem tistih vojnej službi podvrženih, ki so bili v službo vojnim namenom po §. 18 vojne postave privzeti, in pa pripadnikov sklicane črne vojske daje se podpora ali pomoč iz državnih sredstev po naslednjih določilih.

§. 18.

Gledé tega, kdo more iskati take podpore (§. 17), šteje se da spadajo k rodovini: zakonska žena v službo poklicanega in njegovi otroci.

Tudi se med nje smejo še šteti sorodniki vzhodne loze in pa bratje in sestre, v kolikor jih v službo poklicani vzdržuje.

Da je podpora potreben, naj se priznava tist rodovine ud, kateremu najpotrebnejša hrana ali vzdržba je samo in edino ali vsaj po največjem delu zavisna od tega, kar v djanjsko službo poklicani sam osebno prisluži.

Poizvedbe potrebne v to, da se v čisto dene, je li katera rodovina res pomoči potrebna, naj — dovprašavši občinsko županstvo — opravi politično okrajno oblastvo, v okoliši katerega prebiva rodovina podporo želeča.

§. 19.

Podporščina obseza pristojbino za vzdrževanje ali hrano vsakega rodovinskega uda (§. 18) v iznosu, ki je kateri čas ustanovljen o vojaških prehodih na eno glavo in en dan, po tem, kadar rodovina mora najmovino plačevati, neko pristojbino za stanišče, in sicer s polovico pristojbine za hrano.

Otrokom pod osem let naj se v podporo določa polovica zgoraj postavljenega.

Podpora, ki se eni rodovini podeli, naj vsa skup ne preseza tistega zaslužka, ki se po osebnih (obrtnih) in krajevnih razmerih more vzeti, da bi ga v službo poklicani poprek na dan dobival.

Vsled tega, da kdo od drugod, od dežele, od občine ali od zasebnikov (privatnih ljudi) kako pomoč dobode, ne zmanjšuje mu se podpora od države dajana.

§. 20.

V vsaki na državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel sestavi se po ena in, kjer bi treba bilo, tudi po več podpornih komisij.

Podporne komisije naj sestojé iz načelnika, političnega deželnega oblastva ali pa političnega uradnika, katerega on v to odmeni, kot prvosednika, iz enega zastopnika finančnega deželnega oblastva in enega zastopnika deželnega odbora.

Podporna komisija naj na podlogi opravljenih poizvedeb (§. 18) razloča, je li katera rodovina ali obitelj podpore potrebna, določuje, koliko podpore naj se ji podeli, ter ukazuje plačilo nakazati in eventualno ustaviti ji.

Vzklic ali pritožba zoper razloko podporne komisije ne dopušča se. Prošnje za podporo in njih priloge proste so pristojbin (štemplja) in poštnine.

§. 21.

Podporščina, katero je komisija postavila, naj se v polumesečninah 1. in 16. dne vsacega meseca naprej na nešempljano potrdilo o prejemu izplačuje pri tisti državni nevojaški blagajnici (davkovnem uradu), katera je prebivališču najbližja.

Pravica, podporščino prejemati, začjenja se s tistim dnem, katerega je poklicanec odrinil iz kraja, kjer je prebival, do postaje, kamer je poklican, ter se praviloma končuje tedaj, kadar poklicanec nazaj pride.

Prijete podporščine se nikakor in nikoli ne vračujejo.

Ako se komu prihod domov (povratek) zategne ali zakesni takó, da on ní sam tega kriv, kakor tudi, če se djanjska njegova služba prekine ali pretrga, ko on ní kriv, le-to rodovini pravice do odpore ne krati.

§. 22.

Rodovinam takih, ki so bili ubiti v bitki ali ki so vsled oškodbe v djanjski vojaški službi ali vsled bolezni, ki jej je ta služba povod dala, umrli, predno so odpuščeni v domovino, bode se doslej uživana podpora dajala še šest mesecev, računeč od dne njihove smrti. Ako rodovina v teku teh šestih mesecev postane deležna preskrbe v §. 16 omenjene in če je ta preskrba po iznosu manja od podpore pristoječe ji po §. 19, to naj se iznos preskrbe za imenovanih šest mesecev dopolni do iznosa te podpore.

§. 23.

Rodovinam takih, kateri bivajoč v djanjski službi,

- a) uidejo (dezertirajo), ali kateri so
- b) bili po sodnem ukrepu v težko ječo ali še hujo kazen obsojeni, ne daje se dalje dovoljena podporščina po tem, ko je komisija zvedela za to.

§. 24.

Zvršitev te postave, katera stopi v moč z dnem razglašenja, naroča se Mojemu ministru za deželno bran, kateri naj se domeni z Mojim državnim vojnim ministrom, in Mojemu finančnemu ministru.

V Schönbrunnu, dne 13. junija 1880.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Horst s. r.

Pražák s. r.

Popravek.

V ukazu, v XX. kosu državnega zakonika za leto 1880 pod št. 49 razglašanjem, naj se v §. 2, odstavku 2, namesto „§. 149, št. 6“ čita: „**§. 149 postave za col**“; po tem v istem paragrafu, predposlednjem odstavku, namesto „pri steklenem blagu T. št. 49, a“ čita: „**pri steklenem blagu T. št. 49**“; naposled v §. 3, točki a, tretji vrsti namesto „(§. 1, drugi odstavek)“ čita: „(**§. 1. tretji odstavek**)“.